

Inhoudstafel

Dankwoord	i
Lijst van gebruikte afkortingen	iii
Lijst van tabellen	v
Lijst van afbeeldingen	vii
Inleiding	1
Probleemstelling	1
Historiografische schets	2
Bronnen, methode en opzet	6
<i>Noten</i>	9
Hoofdstuk 1. Middeleeuwse archieven en de oorkondeschat	15
1.1. Het archief? Middeleeuwse en moderne terminologische kwesties ..	15
1.2. Archiefomzwingingen en methodologische queestes	17
1.3. Omvang en typologie van de Gentse oorkondeschat	19
<i>Noten</i>	24
Hoofdstuk 2. De tresorie als fysieke archiefbewaarplaats	29
2.1. In volle ontwikkeling tijdens de twaalfde en dertiende eeuw	30
2.1.1. Branden of moedwillige vernietiging?	31
2.1.2. Onduidelijkheid over de bewaarplaats	35
2.2. Een woelige en bloeiende veertiende eeuw	36
2.2.1. De Minderbroeders	37
2.2.2. De zegelkist	40
2.2.3. Het <i>ballinc bouck</i>	43
2.3. Een veilig onderkomen in het belfort in de vijftiende eeuw	43

2.3.1. Verhuis en inspectie	43
2.3.2. Het belfort als symbool van stedelijke identiteit	45
2.3.3. Toegangs- en beveiligingsmaatregelen	47
2.4. Archiefmeubels	49
2.5. Deelbesluit	52
<i>Noten.</i>	53
Hoofdstuk 3. Inventarisatiepraktijken.	69
3.1. Historiografische schets	70
3.2. Totstandkoming van de oudste inventaris	71
3.3. Het turbulente jaar 1432	73
3.4. Inhoud en structuur	75
3.5. Functie en betekenis	83
3.6. Levensloop van het document en afschriften	88
3.7. Dorsale aantekeningen	96
3.8. Vergelijking met andere laatmiddeleeuwse steden (casus Brugge) . .	98
3.8.1. Het <i>overzien</i> van privileges in 1477	100
3.8.2. Thematische ordening en ladensysteem in 1503	102
3.9. Deelbesluit	105
<i>Noten.</i>	106
Hoofdstuk 4. Cartularia en registers	117
4.1. Historiografische schets	118
4.2. Ontstaan en verspreiding van het genre	122
4.3. Het oudste Gentse stadscartularium	124
4.4. Veertiende-eeuwse ‘klassieke’ stadscartularia	126
4.5. Thematische stadscartularia	132
4.6. De ‘grote’ vijftiende-eeuwse stadscartularia	138
4.7. Zestiende-eeuwse papieren cartularia	149
4.8. Stadscartularia in grafelijke en hertogelijke collecties	153
4.9. Cartularia in privaat bezit	157
4.10. Stadscartularia na 1540	168
4.11. Brugse stadscartularia	169
4.12. Deelbesluit: cartulariseren en archiveren	172
<i>Noten.</i>	175

Hoofdstuk 5. Lopende administratie van de stad	197
5.1. Ontwikkeling van de stedelijke administratie	199
5.2. Financiële administratie	200
5.2.1. Vroegste sporen financiële administratie	201
5.2.2. Structuur, opbouw en bewaring.	202
5.2.3. Controle op stadsrekeningen als twistpunt.	204
5.3. Rechtspraak.	205
5.3.1. Vrijwillige rechtspraak	207
5.3.2. Burgerlijke rechtspraak	212
5.3.3. Criminele rechtspraak	216
5.4. Registratie van politieke besluitvorming	217
5.4.1. Schepenboek	217
5.4.2. Voorgeboden.	218
5.4.3. Resoluties van de Collatie	219
5.5. Deelbesluit	222
<i>Noten.</i>	224
Hoofdstuk 6. Het Dagboek van Gent	237
6.1. Compositie van het handschrift.	239
6.2. Het politieke doel van deel 1	243
6.2.1. De onderhandelingen in Rijsel.	243
6.2.2. De auteur van deel 1	248
6.3. Aanvullingen en het <i>Dagboek</i> in de zestiende eeuw	250
6.4. Genredebat over stedelijke historiografie	255
6.5. Deelbesluit	260
<i>Noten.</i>	262
Hoofdstuk 7. De Gentse Opstand van 1540	273
7.1. Oorzaken en aanleiding van de opstand	274
7.2. Gebruik van documenten tijdens de revolte	275
7.2.1. Gerucht over een verloren privilege en het lot van Lieven Pien	276
7.2.2. Het relaas van het <i>calfvel</i>	277
7.2.3. Onderhandelingsinventarissen	279
7.2.4. Synthese: levend archief.	281
7.3. De <i>Concessio Carolina</i>	283
7.4. Archiefimplicaties	286

7.5. Nasleep en partiële terugkeer	289
7.6. Deelbesluit	296
<i>Noten.</i>	298
Algemeen besluit	313
Bibliografie	321
Onuitgegeven bronnen.	321
Uitgegeven bronnen.	323
Inventarissen, catalogi en werkinstrumenten	327
Literatuur.	329
Bijlage	367
Overzicht Gentse stadscartularia en registers	367
Index van plaats- en persoonsnamen	371
Plaatsnamen	371
Persoonsnamen	372